

III Congrés de Serveis Socials Bàsics: “Acompanyament professional, transformació col·lectiva”

III Conference on Basic Social Services: “Professional support, collective transformation”

Carlos Alarcón Zwirnmann¹

El 17 i 18 del passat mes d'octubre es va celebrar a La Farga Congress, de l'Hospitalet de Llobregat, el III Congrés de Serveis Socials Bàsics (SSB) amb el lema “Acompanyament professional, transformació col·lectiva”. Es tracta de la tercera convocatòria en format de congrés, però no hem d'oblidar que la gènesi d'aquestes trobades se situa en la primera Jornada sobre Serveis Socials d'Atenció Primària celebrada ja fa més de 20 anys.

El Col·legi de Treball Social de Catalunya va liderar en aquesta edició l'organització del congrés, de bracet amb el Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya, el Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya, i el Col·legi de Pedagogs de Catalunya. Isabel Morales, treballadora social amb àmplia experiència en serveis socials bàsics, va ser la comissionada del congrés. Els continguts es van organitzar en quatre eixos relacionats amb els professionals i les estructures directives dels serveis socials bàsics, la ciutadania i els moviments socials, la relació dels serveis socials bàsics amb altres serveis i sistemes, i el context i les polítiques socials.

La inauguració institucional va començar amb gairebé 45 minuts de retard i els parlaments de la taula institucional van superar amb escreix el temps previst. Això va comportar que Itziar González comences amb molt de retard l'excel·lent conferència inaugural, “Institució i Serveis Socials: violència i empatia”, i que n'hagués de reduir la durada per adaptar-se, ella sí, a l'horari del congrés.

Per citar l'article: ALARCÓN ZWIRNMANN, Carlos. III Congrés de Serveis Socials Bàsics: “Acompanyament professional, transformació col·lectiva”. *Revista de Treball Social*. Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya, desembre 2018, n. 214, p. 137-139. ISSN 0212-7210.

¹Treballador social i membre de l'equip de la RTS.

González va començar la seva intervenció fent referència als polítics presents en l'acte, celebrant que cada cop més necessitin explicar-se, però situant els professionals com els que "veritablement fan política social". El relat de l'activista va situar en el centre els professionals i la ciutadania com a agents de canvi i la necessitat de la desaparició de jerarquies. González va sacsejar els assistents amb un discurs preciós ple de símils amb la seva professió, l'arquitectura i l'urbanisme, que convidava a la revolta dins el sistema de serveis socials.

I una petita revolta arribà quan, en finalitzar González la seva intervenció a correcció, la companya Teresa Aragonès va prendre la paraula per reclamar que l'arquitecta continués la conferència davant la incoherència que s'escurcés a causa de l'incompliment de l'horari previ. Itziar González va prosseguir amb el seu relat per aclamació popular.

Durant els dos dies de congrés més de 750 assistents van gaudir de vint taules rodones organitzades en els quatre eixos del congrés, amb la participació de més de 100 professionals experts i expertes. Alguns dels temes tractats van ser la fortaleça dels professionals, la supervisió, la relació dels serveis socials bàsics amb els altres serveis i el treball en xarxa, els drets i deures de la ciutadania i els moviments socials, la recerca, la innovació i la transferència de coneixement o els aspectes ètics en la intervenció social. Durant les dues jornades es van poder consultar també els 14 pòsters de projectes i experiències en l'àmbit dels serveis socials bàsics d'arreu de Catalunya.

L'ampli espai de la Farga Congress on se celebrà el congrés va facilitar el gaudi de moments lúdics com l'actuació a càrrec dels alumnes de l'Escola de Música-Centre de les Arts (EMCA) i de l'escola de balls urbans Street Dance Area de l'Hospitalet de Llobregat; així com la relació entre els assistents durant els moments de descans. Cal fer esment, però, que l'accés a l'espai principal del congrés s'havia de fer a través d'unes escales, i malauradament les barreres arquitectòniques generaven problemes d'accessibilitat.

La conferència de cloenda va anar a càrrec de Francesc Vilà, psicoanalista, i es titulava "El bé comú en els temps de la ciència". Vilà va afirmar: "Avui, els nostres drets se'n van per les clavegueres de la història". Tot seguit, va tenir lloc una conversa sobre la dignitat i la bellesa amb la treballadora social Amparo Alcoverro i el periodista Bru Rovira.

El conseller de Treball, Afers Socials i Famílies, Chakir El Homrani, va participar en la clausura institucional del congrés. El Homrani va apel·lar a la necessitat de prioritzar les polítiques socials preventives i, per tant, de reforçar els serveis socials bàsics.

A continuació, presentem algunes primeres conclusions del III Congrés de Serveis Socials Bàsics:

- Les conseqüències de la crisi al llarg dels darrers deu anys han convertit els serveis socials bàsics de Catalunya

en un “calaix de sastre” que desborda els professionals i els impedeix fer la feina amb la vocació transformadora que reivindiquen per aconseguir canvis reals i estructurals.

- El compromís dels professionals dona lloc a experiències innovadores que funcionen i podrien replicar-se, però les dinàmiques i la saturació del sistema dificulten compartir els aprenentatges i les bones pràctiques per ampliar el seu impacte.
- El repte clau amb què finalitza la trobada biennial organitzada pels quatre col·legis professionals és convertir-se en el punt de partida perquè les institucions assumeixin el compromís i actuïn amb el coratge necessari per avançar cap a la transformació del model d'atenció i de les polítiques socials.

Acabem amb unes paraules clarificadorres de González sobre Janus, el déu de dues cares, en referència al sistema de serveis socials: “Té dues cares, una per mirar cap al passat i l'altra per preveure el futur, la qual cosa li permet ser la clau del present. Té una ambivalència que ni obre ni tanca portes, és un espai de transició, mai de tramitació”.

